

ISTORIJA
apie gražę
Magelona

duktere karaliaus isz Neapolio

ir apie

Petra kareivi
grapa.

672725
Visokie atsitikmai nuliudimai ir linksmybes,
laimes ir nelaimes su
atmainoms be skurstant ant szio svieto.

Vilniuje.

Kasztu ir spaustuvė Jūzapo Zavadzkiu.

1862.

12778

Дозволено Цензурою 22. февраля 1863 года. Вильно.

Istorija apie gražę Mageloną.

Pradūdame cze gražę istorija apie vieną dvasiską kareivį, vardu Petra ir apie gražę Mageloną, dukterę karaliaus isz Neapolio. Istorija szita buvo isz prancuziszko liežuvio iszguldyta metūse 1453.

Laike, kada gyventojai miestų ir kiemų apygardoje Livorno ir Akvitano priėmė szventą tikėjimą krikščioniszka, gyveno toj' apygardoj grapas vadinamas Jonas Ceryse, kursai pavinczevoje sav už moterę isz Dalharijos, vardu Alvarya. Isz to poro gime vienatinis sunus, Petras, kursai isz mokslo savo už visus buvo garsingiausias, vikriausias buvo kareivis prie zalnierzskų mokslų. Budą turėjo daugiau dvasiską, ne kaip svietiszka, dideleje buvo gūdonėje netiktai nū kareivių, bet ir nū visų gyventojų aplinkinių, kur gyveno. Padonai jo dėkavojo Dievui, kad jūs apdovanojo teip gerū ponu. Ypacz gimdytojei nebe galėjo atsidžiaugt, turėdami teip gerą sunų.

Susitikimas ponų ir karžygių ant parodos arba isztyrimo mokslo kareivių.

Ponai ir zalnerei susitelke vieną kartą isz tos apygardos, kur Petras ir jo gimdytojei gyveno, ant

zabovos. Petras isz visų kareivių buvo bukliausias ir vikriausias. Tėvas Petro tą dieną dėl kareivių surėnge didelę pūtą. Garsas apie tą pūtą (bankietą) ir apie vikrumą Petro praplito po visas szalis. Tūmet prasidėjo kalbos, ėme sznekėt savo tarpe susitelkia svečiai apie gražę Mageloną, duktere karaliaus Neapolio, su katra nei jokia merga negalėjo lygintis gražume ir dorybe.

Daugumas kareivių dabinosi priesz aną norėdami jei patikti. Atsitiko viena diena, jog atėjęs viens kareivis pas Petrą sakė jam: „Reiktu tav aplankyti svietaį ir pratinties prie linksmybių kareiviszku, idant galėtum pažinti Mageloną ir apturėti jos meilę. Ta kalba patiko Petru, nes jau buvo girdėjęs apie gražią Mageloną ir dumojo tada apleisti gimdytojus savo. Rupinosi tiktai ypacz apie daleidimą anų, o iszvydęs gimdytojus savo vieną dieną besėdinczius kruvoj, pūle ant kelių priesz jūs ir tarė jiems szitus žodžius: „Mylimiausias tėve ir mylimiausia motina! meldžiu jusų nužemintai, kad manę, vienaiczio sunaus savo iszklauptumet. Žinau ir pažistu tą, jog man iki szio laiko mokinote ir viso labo velyjote man, ir iki szio laiko nei jokios garbės neužpelniau, teip kaipo kiti kareivei. Užtat meldžiu jusų, idant daleistumete man aplankyti svietaį. Nes tikiu, kad isz to bus man ir jums garbė ir nauda. Todėl meldžiu jusų daug kartų maloningo daleidimo.

Tėvas ir motina iszgirde tūs žodžius sunaus savo labai nusimino. Ir tarė jam tėvas: Petrai, mylimas sunau, žinai gerai, kad tavę vieną tiktai teturime vaika. Tu po Dievo visa viltis musų. Jeigu tav, apsaugok Dieve, atsitiktu koke nelaimė, tai giminė musų pragaisztu. Potam ir motina sakė: Sunau brangus, ne reikia tav svieto lankyti, nes tie, kurie keliauja po svietaį, ir trokszta visą regėti, daro tą dėl

lobio ir turto ir todėl, kad sau apturētu garbę pas kunigaikščius ir didžiūnus, bet esi turtingas, garbės pilnas, garsingas kareivis, esi dvasiszku ir turi meilę artymo, žodžiu sakant, esi kaip koks kunigaikštis ant svieto. Apturėjai par savo dovaną iszminties didelę szlovę, o turi vėl dar didelę daugybę žemės ir vieszpatystę, už tas visas dovanas tegul bun Vieszpats Dievas paszlovintas. O-gi kam tau dar trokszti svetimos naudos? Pasakyk man priežastį, dėl kokios nori mus apieisti. Atmink sau, kad nė su vienu neturim tiek džiaugsmo ir palinksminimo, kaip su tavim. Atmink teipo-gi ant žilos senatvės tėvo tavo ir manosios. Tegul tavę tas atminimas nebaido nū tavo noro, sunau mielas, asz motina tavo, meldžiu tavę, neatsitolink nū mūsų. Petras iszgirdęs tūs žodžius, didei silvartavo, o maldaudamas dar kartą nužemintai tarė. „Asz noriu buti jums paklusnus kiekvienam daigte, vienok meldžiu jusų szitam reikale maloningo daleidimo, o par tą daleidimą didį džiaugsmą man padarysiti. Žadu jums, jogei nepadarysiu jums nė jokios gėdos, todėl kad noriu gero darbo pasimokyti ir svietaį aplankyti.

**Grapas ir jo moteriskė daleido savo sunui Petru
aplankyti svietaį.**

Gimdytojai pažinę tikrą norą savo sunaus, neiszmanė ką daryti, ar daleisti jam, ar ne. O sunus klupodamas priesz jūs, laukė atsakymo, o regėdamas jūs ilgai dumojanezius, maldavo vėl tardamas: Mieliausias tėve, dar kartą nužemintai meldžiu, idant manę meilingai iszklausytumei. Tėvas tada atsakė: Sunau mielas, jeigu jau teip didį norą turi ir nori svetimų dievų jieszkoti, dabar asz ir motina tavo jau nedraudžiame tau ir daleidžiam keliauti. Bet atmink ant to, kad tarp žmonių budamas dvasiszškai

apsieitum, nieko pikto nedarytum, kad gimdytojei tavo nedatirtų gėdos. Mylėk Vieszpatį Dievą Augsburgiausią iš visos galės, tarnauk Jam visados, o sergėkis nedorių draugysčių, iki vėl pas mumis sugrįszsi; imk sau žirgų, ginklų, aukso ir sidabro kiek tiktai tau reikia.

Petras išzgirdęs tūs žodžius nū tėvo dėkavojo jam ir motinai su didžiu nusižeminimu. Motina nusivedė jį į savo vieną kambarį, dovanojo jam tris labai brangius žiedus.

Sunus priėmęs tą dovaną, padėkavojo anai nužemintai, atsisveikino su ja ir padėkavoju tėvui už dvasiszkus privadžiojimus, kurius jam pasakė, išsiruszė į kelionę, paėmęs drauge su savimi reikalingus tarnus. Po ilgos kelionės atvyko ant galo į miestą Neapolį, kuriame karalius, tėvas gražios Magelonos turėjo palocių, kuriame su savo moteriszke ir duktere gyveno. Tame mieste Petras nusionamde sau gaspadą, tokiame bute kur didžiunai kunigaikszcei gyvendavo. Atvykęs į gaspadą klausinėjo apie apsiėjimus karaliskame dvare ir klausė gaspadoriaus, ar yra tame dvare druti žalnieriai. Gaspadorius atsakė teip, jogei praszokus keletą dienų atgalios, atvyko žalnierius Enrikis iš Kapranos, kursai už savo buklumą ir vikrumą apturėjo didžiausias mylistas nū karaliaus, o karalius iš tos priežasties apszaukė didžias parodas narsumo galingų vyrų. Petras toliaus klausė gaspadoriaus savo, ar ateiviai iš kitos žemės žalnieriai bus prileisti prie tų parodų vikrumo? Tas atsakė, jog kiekvienas žalnierus gal stoti ant ploto, bile tiktai butu pasitaisęs teip, kaip pripūla žalnieriui stoti.

Kaip Petras stoji ant ploto.

Kada atėjo jau diena žalnierių mėginimo bu drumo, paszoko Petras labai anksti, dumodamas sau

tą dieną pažinti gražę Mageloną. Pirmiausiai nuėjo į bažnyčią, iszklausyti miszių szv. ir pamokslo, potam liepė pabalnot žirgus ir sutaisyti reikalingus daiktus, o patsai pasirėdė užvispuikiausiai, todėl, kad norėjo tą dieną apturėti garbę. Prysžakyje ant kepurės liepė prisegti du sidabrinius raktus, kaip ženklą ant kurio jį pažintu, o padarė tą dėl garbės savo dangiszko užtarytojo, kurio vardą nesžiojo, Szvento Petro. — Karalius, karalienė ir graži Magelona su kitoms panoms ir panaitėms, norėdamos pasižiūrėti ant to laktymo ir vikrumo, sėdėjo dėl jų pritaisytoje vietoje. Ir atjojo Petras su tarnu savo ir kaip ateivis isz svetimos žemės apsistojo ant paskirtos vietos, nės niekas jo ten nepažino, idant kas butu nuvedęs vertesnioj vietoj. Kad atėjo laikas mėginimo, stojo veik isz prisakymo karaliaus pardėtinis (užveizdėtojas vaisko) ir apszaukė priesz visus didžius ponus ir žalnierius, kad žalnierius, kursai dėl garbės kurios norint panos, norėtu parodyti savo pajiegą ir vikrumą, idant veik iszjotu ant ploto. Ant tų žodžių iszjojo Enrikis isz Kapranos, prieszais jį iszjojo vienas kareivis karaliszkas, kuriam Enrikis labai gerai tropyjo, teip, jogei staiga nuvirto nū žirgo ir pykę nulaužė. Ir atsitiko, kaip nukrito tas dvarponis nū žirgo, tai kotas pykės pasipainiojo po kojomis žirgo, ant kurio sėdėjo Enrikis, o žirgas su Enrikiu parvirto ir labai susitrenkė, taip kad jau daugiaus nenorėjo mėginti kariauti. Tūmet virszininkas paszaukė antrą kartą, ar neatsirastų dar kitas karžygys, kursai norėtu pasimėginti vikrumu. Po to apszaukimo Petras staiga iszjojo ir stojo prieszais tą dvarponį, isz kurio priezasties Enrikis nupūlė nū žirgo, potam isz to gyrėsi didei, kad tokį galiuną nuvertė nū žirgo. Besigirent jam, Petras susijudinęs szoko ant jo ir teip pataikė, kad žirgas ir tas kareivis pargriuvo ant žemės.

Visi tada plojo rankomis stebėdamiesi iš tokio druto kareivio, kad galėjo su sykiu ir žirgą parmushti; karalius pagyrė kareivį su raktais ir norėjo butinai durti kas par vienas yra. Nusiuntė tada pasiuntinį savo pas Petrą, idant paklaustų kas do vienas yra, ir iš kur atkeliavo czionai.

Petras atsakė siuntiniui: pasakyk karaliui vieszpacziui tavo ir melsk vardan mano, idant nerustautu ant manęs, kad vardą savo užslėpsiu, nės asz prisiekiau, jog vardo savo nei vienam žmogui nesaky-siu. Pasakyk-gi jo mylistai karaliui, kad esmu varg-dienis žmogus iš Prancijos ir kad keliauju po svieta, idant apturėčiau nū ponų ir ponių garbę. Heroldas pasiuntinys pažino tada, kad Petras tur buti iš augsz-tos giminės, todėl, kad pats nenor girtis. Petras dar daugiau parodė savo žalnieriszko mokslo, taip, jogei visi aną gyrė karaliui, to ypacz buvo gaila, kad nebegalėjo durti, kas jis yra ir iš kur atvyko. Garbė apie karžygį su sidabrineis raktais pasipla-tino tarp ponų — o ypacz labiau Magelona didei pa-mėgo Petrą ir negalėjo užmirshti jo. Taip tada Petras buvo garsingas pas visus, potam kad sugryžo į savo gaspadą, atėjo pas jį Enrikis iš Kapranos su katrū veik pasipažino. Ir nū to laiko Enrikis labai mylėjo Petrą.

Visos tos zabovas ir karžygiszki mėginimai buvo daryti par karalių ypacz dėl jo dukters gražios Magelonos.

Karalius Neapolio darydavo dideles zabovas dėl savo mylimos dukters Magelonos, kuri ant kožnos budavo, kad galētu pasižiurėti į Petrą, kurį mylėjo iš visos szirdies, bet nieks apie tą nežinojo. Kara-lius didei mylėjo kareivį Petrą, todėl kad buvo iš-mirtingas ir numanė gerai, kad jis yra ne iš prasto

gimimo, nės visi jo apsiėjimai didelę garbę jam atneszė — visiems tarnams savo prisakė, idant isztyrinėtu, iszskur tas kareivis atvyko.

Vieną dieną susitelkė pas karalių daugel svečių, tarp kurių ir Petras buvo pakviestas ant pietų. Petras labai isz to džiaugėsi, nės žinojo kad paregės gražę Mageloną, o iki to laiko arti nebuvo dar jos matęs. Kad surengti jau buvo pietus, tada karalius liepė jam sėsti szale savęs, o potam netoli sėdosi karalaitė Magelona ir kiti svečiai. Tada tai Petras galėjo prisižiurėti gražei Magelonai.

Valgymai buvo labai skanus, o Petras suvisu menkai tevalgė, nės dumojo tiktai apie gražę Mageloną, tardamas sau, kad tas bus didelei laimingas, kursai gaus tokią gražę už paczę. O apie savę visiszkai nemislyjo, nes netikėjo, idant toke laimė jam atsitiktu. Magelona apie jį vis dumojo savo szirdyje. Potam — po pietų bovyjosi ant ploto parodos visokioms zabovoms; karalius su karaliene iszėjo į sodą o Magelionai prisakė kad kalbintu kareivį. Magelona pakvietė savep Petrą ir tarė jam: Pagirtas kareivi, tėvas mano labai jus myli ir laiko jus už didei iszmintingą. Todėl meldžiu jusų, kad tankiau lankytumėtės pas mus bovytis. Petras džiaugdamos isz tokios naujienos, tarė: Augszcziausia ir meilinga kunigaiksztiene, negaliu asz vargūlis nė joku budu iszsimokėti už tokią didelę mylistą, kokią man darote. Neužpelniau beveik, kad galėcziau vadintiesi jusų tarnu. Todėl acziu jums, meilinga kunigaiksztiene, rupinsiūs jumis kūmi norints iszsimokėti. O Magelona ant tų žodžių jo taip atsakė: Su malone priimu jusų aplankymą ir nū to laiko busite tarnu mano. Tūtarpu atėjo karalienė ir nusivedė drauge gražę Mageloną į savo pakajus, o tas Magelonai ne labai pamėgo. Nės iki nuėjo pasakė taip Petruai;

gražiausias kareivi, meldžiu tamstos, ateikite tankiaus ant zaboų, nės malonėčiau su tamsta pasisznėkėti apie karžygiszkus dalykus ir apie jusų žemę; labai man liudna, kad szendien negaliu ilgiaus su tamsta pasisznėkėti. Teip tada atsitolino labai gailingai žiurėdama ant jo, isz to jisai teipo - gi labai silvartavo. Ir dulino sau graži Magelona su kitomis panoms į savo pakajų; karalius pasiliko su mylistoms savo ponais su kureis sznekėjo apie visokius atsitikimus. Potam prisiartinęs kareivis su sidabriniais raktais prie karaliaus, maldavo jo karalius, idant jam pasakytu savo vardą ir giminę savo, nės nieko daugiau nebegalėjo nū jo datirti, kaip tiktai tą, kad yra vargingu gyventoju isz Prancijos ir kad keliauja par svieta aplankydamas, todėl, kad prasilavinti kareiviszkų apsiėjimų, karalius pažinęs tą neklausė daugiau nieko ir nuėjo į savo pakajų, o kareivis atsiveikinęs su jū, nudulino į savo gaspadą.

Kaip Petras dumojo apie patogę ir gražę Mageloną.

Sugryžęs Petras nū karaliaus gaspadon savo, sėdėdamas sau, dumojo apie meilų vaiszinimą, kokį dvare datyrė, ir apie gražiąją Mageloną. Magelona nuėjusi į savo pakajų, nebegalėjo nė valgyti nė gerti, tiktai nūlatai dumojo apie Petrą, kokį - gi galėtu turėti vardą ir isz kur yra taip tarė pati sau: malonu man butu, kad butu augszto gimimo, nės jis tiktai dėl manęs czionai atvyko. Numanė, isztikro, kad jis nėra prasto gimimo, nės isz kiekvieno apsiėjimo galima pažinti. Dumojo toliaus apie tą paslėptąją meilę, kuria mylėjo aną, dumojo prisipažinti su ta meile savo senai mocziutei, kurioji jei buvo didei vierna. Vieną dieną pasiszaukė ją savėp ir tarė jei: mylima mano, tu man esi vierniausia, noriu tau iszipažinti su slėptu dalyku, o meldžiu tavę idant tą,

ką tau pasakysiu, užturėtumei paslapyje savo, o dū-tumei man rodą. Tarė mocziutė: mylima dukrele, už-turėsiu tą viską, ką geidi, norint ir numirti reiktu, todėl pasakyk man be baimės slepėmą mislį savo. Ir išsipažino graži Magelona: Asz visą szirdį savo atidaviau tam kareiviui, kursai yra galingiausias ir stipriausias už visus ir kurį visi gyre, o negaliu gerti, nė valgyti, nė miegoti, iki nedatirsiu isz kur ir kokio gimimo yra ir norėčiau jį gauti už vyrą.

Mocziutė iszgirdusi tai nū Magelonos, parsigando labai ir nežinojo ką atsakyti. Ant galo atsakė taip: Mieloji kunigaiksztiene ir dukrel mano! ką gi sau du-moji? Tu tokio aukszto gimimo duktė, juk tu gali gaut už vyrą karalių arba ciecorių, o tamsta nori ati-dūti szirdį savo ir meilę tokiam, kurio nieks nepa-žysta. Todėl-gi praszau tamstos, miela kunigaiksztiene, meskite tas mislis, nės kaip karalius datirs, tėvas jusų, tai bus labai negerai; Magelona iszgirdusi tūs žodžius, numanė, kad senutė nenor sutikti su jos noru, didei nusiminė ir tarė: Ak mano mylima senute, jau tu manę taip nemyli, kaip mylėjai! Tur but nori kad asz numirczčiau? Tokios rodos nereikalauju; rods tiesa kad privalau bijotis gimdytojų mano. Jeigu man ne-padėsi tam dalyke, tai isz gailesczchio po tavo akių nu-mirsiu. Pasakiusi tada tūs žodžius pūlé ir apalpo. O kad atsikvoszėjo tarė mocziutei: Ar žinai mano miela mocziute, isztikro sakau, jog tas kareivis yra isz augszto gimimo, nės isz viso jo apsiėjimo gali numa-nyti, už tat ir nenor jis pasakyti savo vardo, bet asz numanau, jogei man pasakys jis vardą ir prigimtą pravardę savo, jeigu tiktai to norėsiu. Senutė maty-dama, kad taip labai ji myli, ramino ana tarydama: Mieloji kunigaiksztiene mano, jeigu jusų yra toke vale, eisiu pas jį vardan tamstos ir viską padarysiu, ko tiktai geidžiate, tiktai nerupinkies.

Senutė matosi su kareiviu.

Ant rytojaus kiutino senukė į bažnyčią įieszkoti kareivio. Ir atrado aną sau vieną besimeldžiant bažnyčioje, senukė teipo-gi pasimeldusi po visam, išžėjo iš bažnyčios, prisiartinusi prie jo pasveikino ir tarė jam: Pagirtas ir dvasiszkas kareivi, neiszpasakytai asz stebiūsi, kad tamsta varda ir gimimą savo nū visu slepete. Asz gerai žinau, jog karalius ir karalienė, o ypaczei graži Magelona turėtu didį džiaugsmą to dėl, kad žinotų isz kur ir kas do vienas esate. Didelią mylistą tūmi parodytumei gražei Magelonai, kad norėtum pasakyti varda savo, nės meilingai to geidžia. Iszgirdęs tai kareivis, numanė, kad senutė buvo atsiusta nū Magelonos. Atsakė tada: mieloji žiuponel, acziu jums didei, kad taip meilei su manim szniakate, bet vardo savo vienog negaliu pasakyti, todėl nužemintai parsipraszau, tegul užtat nerustauja ir nebus liudni, kad nenoriu pasakyti gimimo savo. Nū to laiko, kaip iszkeliavau isz mano tėvynės, dar nė vienam nesakiau apie savę, tą tiktai iszpažystu, jogei karalaitę užvis geriausiai myliu ant svieto ir anai tarnauti gatavas esu, galite pasakyti, jog esmu augszto gimimo ir praszykite jos, idant daugiaus nū manęs to nebylinėtu. Meldžiu dar tamstos, kad szitą mažos vertės dovanėlę nū manęs, sztai szį žiedą, meilingai panai atidūtumėte. Ir padavė žiedą, vieną isz trijų, kuriūs jam motina iszkeliaujant davė. Senutė paėmusi nū jo žiedą, teip jam pasakė: Pagirtas kareivi, žiedą tą atidūsiu jei, ir apsakysiu tą viską, ką jus kalbėjote, ir atsisveikinus nuėjo.

Atėjusi pas gražę Magelona, padavė anai žiedą ir apsakė viską, ką kareivis sakė. Magelona numanė apie viską, o regėdama taip brangų žiedą, tarė senutei: Mieloji mocziute, begu asz pirma nesakiau, kad

jis yra auszto gimimo, nės szirdis mano gerai tai prijautė ir kiekvienas gal numanyti, kad toks brangus žiedas negal buti nū prasto ir menko dvarponio. Tur jis but manūju, o kitaip negal buti, jis isztikro yra vyru mano, nės jį užvis labiau myliu ir apie jį labai dumoju, kad iszvydau pirmą kartą, prikibo prie jo szirdis mano, o žinau gerai, kad ypacz dėl manęs tiktai atvyko į tą dvarą: Kodėl-gi neturėcziau jo mylėti, jug jis yra užvisgražiausiu kareiviu ir augszto gimimo. Bevelycziau numirti, nekaip jį pamesti.

Todėl meldžiu tavęs, mieloji mocziute, apsakyk jam misli ir norą mano ir dūk man rodą, idant turėcziau lengvybę ant szirdies — tas žiedas labai didi džiaugsma man padarė. Senutė iszgirdusi tai, labai nusiminusi tarė: mieloji kunigaiksztiene ir dukrel szirdies mano, meldžiu labai tamstos, nedūkite tokios valios szirdžei jusų, nės nepripūla kad tokio augszto gimimo duktė, taip smarkei prisikabintu prie ateivio svetimos szalies ir nepažystamam karžygiui atidūti meilę savo.

Iszgirdusi taip Magelona nedavė anai tolesniai kalbėti ir tarė: Negali jį ateiviu vadinti, nės viso pasaulė nėra tokio, kursai teip man patiktu kaip jis. Todėl meldžiu tavęs, per tą meilę, kokią turi ant manęs, idant kitoniszka kalbėtum apie manę. Senutė pažinusi jos norą, nenorėjo daugiau spirtis, tiktai kalbėjo taip: mylimoji kunigaiksztienė, tą, ką asz kalbu, tai yra vis dėl naudos jusų. Bet visas, kas tiktai be pasirodavojimo dirbasi, niekam nederą. Asz jug nepeikiu to, kad jus jį mylite, nės jis yra to vertas. Asz ir mislyju kad viskas klosis kogeriausiai. Iszgirdusi tai Magelona nurimo ir tarė: mylima mocziute, kokią man dūsi rodą, tai klausysiu. Ir užmigo graži Magelona, o priesz dieną sapnavosi jei, kad su kareiviu buvo kruvo, tartum kokiam darže ir sznekėjos su jūm:

Meldžiu tavę, par tą meilę, kokią turi prie manęs, idant man pasakytum, iszkur esate ir kokio gimimo. Myliu tamstą labiaus už visą pasaule, bet noriu pirm patirti nū jusų, kaipo nū mylimojo mano, apie gimimą jusų. Kareivis taip jei atsakė: gražiausia pana! dar neatėjo tas laikas, kad tamstai pasakycziau ir meldžiu tamstos, daugiau to manę neklausti, nės netrukus datirsi ir iszveizdėjo jei, kad kareivis davė jei kitą žiedą daug gražesnę ir brangesnę už pirmutinį. Prabudusi pasakojo tą sapną senutei savo, kuri pažino, kad su duszia ir su kunu atsidavusi kareiviui ir ramino aną, kaip imanydama.

Senukė aplanko kareivį.

Vieną dieną kareivis troszko pasisznekėti su senuke apie gražę Mageloną. Senutė vienok numanydama, kad nor su ja pasisznekėti, nukiutino pas jį ir sakė jam, kad graži Magelona labai džiaugėsi isz to žiedo ką jei dovanojei. Tarė jei kareivis: miełoji poni, tas žiedas buvo dūtas tamstai, bet ale ne gražei Magelonai, juk asz gerai numaniau, jog toke dovana menka, dėl tokios auksztos asabos, kokia yra Magelona, tai par pigi. Visi turtai mano ir gyvastis mano yra rankose jos. Brangiausioji poni, isztikro sakau, kad jos gražumas teip suronyjo szirdį mano, jogei toliaus to negaliu spėti ir noriu tamstai viską apsaityti ir jeigu tamsta nepadėsite man tame reikale, tai busiu nelaimingas žmogus ant szio svieto. Sakau tamstai todėl, kad žinau, jogei esate mylimiause gražei Magelonai ir meldžiu tamstos, idant jei tą pasakytumėte, nės žinau kad jos meilės nesu vertas. Tamstai užtat dūsniai atlyginsiu. Senutė taip jam tada atsakė: acziu tamstai ir teisiai apsakysiu viską, ką man pasakėte. Vienok tiek tamstai turiu pasakityti, idant negeistumėt nū jos gėdlyvo daikto. Atsakė

tada kareivis: Bevelyk szimtą kartų numirti, nekaip to dalyko dasileisti. Iszgirdusi tą senutė, tarė: pagirtas kareivi, tikiu jums, kad ją mylite, vienok kodėlgi jus slepete nū jos gyvenimą savo? nės jeigu esate augszto gimimo, tai isz tiesos galite ją gauti, nės jus myli isz visos szirdies, beveik apie tamstą sapnūja ir apie nieką daugiau nemislyja kaip tiktai apie jus.

Tarė kareivis senutei: mieloji poni, asz labai isz to džiaugiūs, kad man tai pasakėte, o dabar meldžiu jusų vienos rodos, nės norėcziau jei pasakyti apie savo gimimą ir viską apsakyti, ką tiktai nor datirti. Ir niekados kitam žmogui to nesakysiu, tiktai jei paczei. Tada tarė senutė: Apsakysiu jei mielas pone viską, ką nū jusų girdėjau ir padėsiu jums, kad galėtumėte su ją pasisznėkėti. Prasadžiugo Petras dar labiaus ir tarė: Mieloji poni! acziu tamstai ir nužemintai meldžiu tamstos, idant tą žiedą vardan mano dovanotumėte gražei Magelonai, o jeigu ji maloningai priims, tai numanysiu, jog tur meilę prie manęs. Senutė taip atsakė: o regėdama taip didelę meilę, atidūsiu tą žiedą vardan tamstos ir padėsiu jums, kad su ja galėtumėte tankiaus pasikalbėti. Kareivis nužemintai senelei dėkavojo už tai.

Kaip atėjo senutė pas gražę Mageloną.

Senutė atsisveikinusi su kareiviu, stacziai nuėjo pas gražę Mageloną, kuri isz didžios meilės buvo labai nublogusi, kurę turėjo ant kareivio. Magelona iszvydusi ją, suszuko isz džiaugsmo tardama: mieloji mocziute, numanau kad praneszi man gerą naujieną ir žinią, isztikro galėsiu su jū kada norint pasisznėkėti, teip man iszveizdi, o jeigu ne, tai turėsiu mirti. Senutė žinodama apie tą dalyką, tarė: gražiausia karaliene ir mano mylima dukrute, dūsiu tamstoms gerą rodą, isz kurios džiaugsities ir pažinsite, jog dėl jusų

esu gera isz visos szirdies. Iszgirdusi tada tokius žodžius Magelona isz džiaugsmo paszoko nū lovos, apsikabinusi už kaklo senutę buczyūdama tarė: mieliause mocziute, pasakyk man ką girdėjei? Senutė pradėjo pasakoti jei, kaip susėjo su kareiviu, ką jei sakė, ir kad pasakė jogei numirs, jeigu nebegalės pasimatyti su graže Magelona. Isztikro sakau, mano mieloji dukra — tarė toliaus — kad jis labai nerimoja isz meilės dėl tamstos, nekaip tamsta: o džiaugėsi isz to, kad tamsta myli, nės niekados neregėjau taip iszmintingo jaunikaiczio ir kareivio, kaipo jis yra. Isztiesos jis yra augszto gimimo — sako, kad nieko daugiaus nenor, kaip tiktai su tamsta pasisznekėti ir nor tamstai apsakyti visus atsitikimus savo, potam apie tą viską, ką norėjote datirti — maldauja teipo-gi kad paskirtumėte dieną ir vietą kurio galetu tamstai viską iszpasakoti, nės par kitą personą to negal pasakyti — trokszta teipo-gi, idant tą žiedą nū jo priimumėte ir dėvetumėte. Kad iszgirdusi tai, graži Magelona ir pamatė žiedą, kursai buvo brangesnis ir gražesnis už pirmutinį, atsimainė jos veidas ir isz didžio džiaugsmo tarė senutei: Rods, juk tai tas pats apie kuri paraitą naktį sapnavau. Zinau dabar, jog tas kareivis bus ponu ir vyru mano, nės be jo negaliu turėti nė jokio palinksminimo: meldžiu tavęs, dūk man rodą, kad galėcziau su jū pasikalbėti. Teip mano mieloji mocziute! jeszkok vietą, kur galėcziau su jū pasikalbėti, o asz tamstai gausei atlygisiu. Ir senutė prižadėjo jei viską padaryti. Graži Magelona isztisą dieną buvo linksma ir dažnai žiurėjo į žiedą, kurį jei Petras atsiuntė.

Senutė vėl susėjo su kareiviu.

Ant rytojaus senutė vėl nukiutino į koplyczią, į kuria kareivis kožną rytą eidavo ant maldos. Tas

iszvydęs ją didei prasidžiugo, todėl, nės žinojo, kad ką norints datirs apie gražę Mageloną. Kad senutė pasisveikino, tarė jam: Tegul tamstai Dievas padeda, ko tamstos szirdis trokszta. Ir klause kareivis jos, ką sakė graži Magelona? Atsakė jam senutė: mylimas kareivi! nei vienas kareivis ant szios pasaulės nėra teip laimingas kaip tamsta ir laiminga buvo valanda, kurioje į mūsų žeme atvykai, nes par tamstos buklumą (vikrumą) atradote gražę paną, kokios nėra visame sviete ir nupelnijote jos meilę. Graži Magelona trokszta tamsta regėti ir su tamsta pasisznėkti. O už vis pirmucziau bilinėja to, kad man pažadėtume žodžiu kareiviszku laimę ir tikėjimą ir vėl, kad jau suseisita su Magelona, idant nekalbėtumete nekokių gėdlyvų žodžių traukiančių ant nedorybės kuniszkos. Kareivis iszgirdęs tai, pūlė ant kelių ir tarė: Mylima mano, prisiekiu priesz V. Dievą, kad nėjokių bjaurių mislių neturiu. Troksztu tiktai, kad butu moteriszke mano. Teip man Dieve padėk. Amen.

Senutė iszgirdusi tą prisiega, padavė jam ranką ir tarė: Už tiesą, tai prisiegai galima tikėti ir pasakysiu apie tai gražei Magelonai. Todėl brangus kareivi prisitaisykite ir ateikite ryto po pietų tomis mažomis durelėmis, kurias užpakalyje sodo rasit. staczei į pakajų gražios Magelonos, kur lauks ant tamstos. Sutaisysiu teip, kad nieks ne kliudys ir galėsita sau pasisznėkti ko tiktai szirdis norės. Kareivis supratęs, ką szneka senutė, ir prasidžiugęs labai, dovanojo jei skrynutę auksinių pinigų, potam iszėjo sau. Senutė nuėjo pas Mageloną ir iszpasakojo jei visą kalbą, ką sznekėjo su kareiviu, už tai jei Magelona szirdingai dėkavojo.

Kaip atėjo kareivis pas Mageloną.

Ant rytojaus toje valandoje pasakytoje, kurios godžiai troszko sulaukti,ėjo kareivis pas dureles, apie

kurias mocziutė pasakė ir rado anas atviras. Ir įėjo pakajun gražios Magelonos su didžiu džiaugsmu szirdies ir atrado aną besėdint drauge su senute. Magelona iszvydusi jį nukaito kaipo rožė ir butu malonei bucziavusi, nės meilė prie to žadino, bet numanė kad neiszpūla teip daryti ir galva tiktai linktelėjo, nės ant to viso galima buvo pažinti, ko jie norėjo. Kareivis regėdamas po akių savo užvis gražiausę del jo paną, neiszmanė ką sakyti, bet stovėjo valandą kaipo stabas. Ant galo praszneko ir tarė jei meilingais žodžiais: szviesiause ir aukszcziause pana ir kunigaiksztiene, tegul tamstą Vieszpats Dievas apdovanoja mylista savo ir visokiomis laimėmis kokių tiktai szirdis tamstos geidžia. Staigu paszoko graži Magelona ir nutvėrė jį už rankos: Dieve dūk, meilingas kareivi, kad sveikas vis vaikszcziotum pas manę, ir pasodino jį szale savęs, o senutė regedama tą, iszėjo kitan kambarin. Tūmet graži Magelona pradėjo teip kalbeti: Norints tai nepritinka, kad iszdrysau su jaunikaicziu viena kalbėti, bet darau tai todėl, jogei isztyriau tamstos teisumą, užtat teip iszdrysau; tikėkite man, kaip tiktai asz tamstą pirmą kartą iszvydau, tai szirdis mano tūjaus prie tamstos prikibo, nes numaniau, jog esate dvasiszku žmogum. O dabar geras jaunikaity ir pone! apsakykite man gimimą savo ir kodėl atkeliavote, nieko neslepkite, nės nera ant svieto kito tokio, idant teip mylėcziau, kaip tamstą myliu. Todėl noriu patirti apie tai, kas per vienas esate. Tarė kareivis: Szviesiause kunigaiksztiene, acziu nužemintai už tą nupelnytą mylistą ir meilę, kurę apturėjau nū tamstos, o nežinau kokiū budu galėcziau tamstai užtarnauti. Teisum yra dalyku, kad žinotumėte, kūm esmi ir ko atkeliavau į tą karalystę. To tiktai meldžiu tamstos, idant niekam to nesakytumete, nės keiliaudamas isz tėviszkės prisiekiau, kad niekam ne sa-

kysiu ir iki szio laiko niekam nesakiau. Szviesiause kunigaiksztiene žinok, jog esu vienatiniu sunumi grapo Apigargos, kursai yra dėdė karaliui Prancuzijos. Isz tos priežasties iszkeliavau isz namų, norėdamas pažinti tamstą ir apturėti meilę tamstos, nės jusų grožybė garsinga yra visoj' pasaulėj'.

Regiu pats, kad tamstos gražumą nebegalima ap-sakyti. Atkeliavau į tą žemę su keleta tiktai tarnų, ne teip, kaipo kiti kunigaikszčiai didžiunai ir gar-singi karžygei, kurie daug puikiaus keliauja už manę. Dumojau szirdyje savo, jogei kaipo žemiausis karei-vis rupinsiūs patraukti szirdį tamstos.

Sakau tamstai tikrą tiesą. Užsidėjau sau nei su viena neženyties, tiktai su tamsta. Teip jam tada at-sakė Magelona: Gražus ir pagirtas kareivi, pone ir broli mano mielas! acziu V. Dievui visagalincziam, kad man davė sulaukti teip gražų žmogų, su kuriūm nei vienas ne gal lyginties ant szio svieto, gražumu, iszmintim ir vikrumu. Užtat esu labai laiminga, kad tokio augszto yra gimimo kareivis ir isz teip tolimos szalies del manęs atvyko, palikęs tėvą, motiną ir žmo-nes savo ir butu tai neteiskus dalykas, kad darbas ir trusas jo par nieką nueitu. Tamsta apie viską man apsākėte, privalumas teipo-gi ir mano, kad ir asz teip padarycziau. Todėl-gi mylimas mano, pažvelg gerai ant Magelonos savo, o busi vieszpacziu szirdies mano ir drauge meldžiu tamstos, kad iki dienos vin-czevonės mūsų, dorei su manim apsieitumei. Apsau-gok Dieve nū piktos mislies sakau tiesą tamstai, gra-žiause Magelona, jog geresnei numirti, nekaip szirdį mano kam kitam atidūcziau. Tūm tarpu nusikabino nū kaklo savo auksinį lenciugą, ant kurio buvo su-maustyti dideli žemcziuagai, užkabino ant jo kaklo ir tarė: mieliausias pone mano, tą retėžį (lenciugą) dūdu tamstai ant atsiminimo, idant valdytumėte gyvenimą

mano ir prižadų teip, kaipo pritinka dukterei karaliaus, kad nenoriu turėti kitokio vyro, tiktai tamsta; tūs žodžius isztarusi priglaudė jį prie savęs. Kareivis atsiklaupė prieszais ją ir tarė: Užvis mylimoji karaliene ir gražiausioji pana, isz viso ne esu vertas tokios didelės laimės, bet gi kad pasakėte teip, tegul teip būn: gatavas esu atlikti norus tamstos kožname reikale, jeigu Dievui patiks. Jeigu tamstai teip patinka, tai imkite nū manęs szitą žiedą, kaipo nū bu-sencio vyro savo, o turėkite manę atmintyje. Buvo tai treczias žiedas, ką motina davė jam iszkeliaujant isz namų, o tas buvo gražesnis ir brangesnis, už tūdu pirmutiniu. Maloningai priėme Magelona tą žiedą, o atsigrėžusi ant jo, apsikabinus pabucziavo. Potam paszaukė senutę. Padarė sutarimą, kaip galėtu tankiaus pasimatyti. Atsisveikino su graže Magelona, žinoma pabucziavo tris kartus į gražes lupas ir nu-ėjo gaspađon savo, didei linksmas. Magelona pasi-liko su senute, klausinėjo jos kaip jei kareivis patiko. Teip mieloji karaliene, nerasi ant svieto tokio žmo-gaus kap jisai, užtat tur buti aukszto gimimo. O Magelona tada teip atsake ant tų žodžių: begu asz pirma nesakiau apie tai?

Labai gerai prijautė szirdis mano ir isztikro sa-kau, jog busiu už vis laimingiause, jei gausiu jį už vyrą. Senute tada jei teip pasakė: mieloji karaliene, viskas kas kalbėta yra tikra tiesa, bet meldžiu tam-stos, jeigu kada busite vaiszese drauge su kareiviu karaliskame palociuje, nedūkite pasižinti kad jį my-lite, nės jeigu gimdytojai apie tai datirtu, tai galėtu but trys nelaimės: Pirma, užrustintumete ir patro-tytumete mylistą jų. Antra, kiti kareiviai užvydedami, jeigu patirtu apie jusų meilę tarp savęs, galėtu aną užmusztį. Treczia, galėcziau but asz smarkei pabausta. Todel meilingiausiai meldžiu, idant atsargei elgtume-

tės, kaip jums padėjimas bylinėja. Tarė tada Magelona: mieloji mocziute, visame jus klausysiu, nės žinau, kad man visados gerą rodą dūdate. Jeigu kūmet ką užmirsciaiu, parsėrgėkite manę, o visados klausysiu. Praszau jus dar kartą, idant butumėte pagelboje, kad galėčiau dažnai su jūm pasikalbėti, nes labai jį myliu ir negaliu rimt, laiminga bucziau kad veikiau tas laiks ateitu — Dieve apsaugok jį tiktai nū visokios nelaimės ir užlaikyk sveikatoje.

Kareivis parvyko į savo gaspadą, nieko nedumodamas, kaip tiktai apie gražę Mageloną: dėkavojo Vieszpacziui Dievui kad jį toke laime apdovanojo ir žadėjo tankiaus aplankyti dvarą karaliaus, ir taip akylai apseiti, kad apie jo meilę su graže Magelona nei karalius, nei kiti nenumanytu. — Visi kareiviai ir dvarponiai godojo jį; kada nieks ant jo nežiurėjo, tūmet akys jo žiurėjo ilgai ir meilei į Mageloną, bet vis slaptomis. Kad karalius kūmet daleisdavo kalbėti su Magelona, tada sznekėdavo su ja vis atsargiai, kad nenumanytu apie jų meilę.

Kaip Pridrikis kareivis atvyko isz Rymo, norėdams parodyti savo mokslą ir tūmi patikti Magelonai.

Toje gadynėje gyveno turtingas kareivis, vardu Pridrikis Rumėnijo, kursai buvo didei garsingas, patogus ir visi aną mylėjo. Labai jam patiko Magelona, bet anoji apie jį nedumojo. Atsitiko tada jam laikas, kuriame norėjo parodyti buklumą arba mokslą savo mieste Neapoli, numanydamas, jeigu savo visus pralenks ir garbę apturės, o tūmi nupelnys ir meilę pas Mageloną. Melde tada karaliaus, idant jam daleistu akyveizdoje visų, atlikti kareiviszką mėginimą arba mokslą savo. Karalius daleido ir liepė apszaukti po visas žemes apie garsingą kareivį, o paskyrė dieną užgimimo S. Panos Marijos. Susitelkė tada daugybė

kunigaikščių ir visokių dvarponių, kaip toliaus paregėsime. Pirmuciausei atvyko ponas Antanas, brolis kunigaikščio iš Szveicarijos; antras ponas Pridrikis, brolis storastos iš Monperato, trečias ponas Edvardas, brolis kunigaikščio Burbonijos, ketvirtas ponas Petras, mylėtinis karaliaus Czekijos, penktas ponas Endrikis, sunus karaliaus Anglijos, šesztas ponas Jokubas, brolis grapo iš Provincijos, dėde žinomo mūsų Petro, o tas jo nepažino, pons Endrikis iš Kapranos, draugas jo ir pons Pridrikis, kursai atvyko iš Rymo, kitų vardus čie neminėsime, visi laukė Neapolij dienos mėginimo, arba parodos. Niekados nebuvo mieste tiek kunigaikščių susitelkusių, kaip tada. Dienoje užgimimo S. Panos Marijos, visi pro auszrą pabudę, nuėjo į bažnyčę ant maldos ir pamokslo, potam kožnas žalnieriszkaį apsirūšze užvis puikiausei, teip, kad visi žerėjo. Potam paskirtoje valandoje karalius su karaliene ir duktere jų, sėdosi ant paskirtų jiems krasių, o podraug daugumas ponų ir žiuponių, tarp kurių Magelona žydėjo neiszpasakyta grožybe, taip kaip auszrinė tarp žvaigždžių. Atjojo pirmuciausei iš kareivių Pridrikis, per kurio priežastį tapo sutaisyta zabova, o potam ant paskutinos mūsų Petras parodė savo mokslą, kurį graži Magelona turėjo mailyje savo. Kada visi jau buvo susitelkia, liepe tada karalius tarnui savo apszaukti pradžiaį mėginimų ir parsergeti kareivius, idant kits kitą nesusižeistų. Pirmutinis stojos Pridrikas, kursai pasakė, jog szėndieną nor visus pergalėti, dėl meilės saviszkos, del gražios Magelonos. Prieszais ana iszjojo Enrikis, sunus karaliaus Anglijos, o kareivis skaistus kaipo rožės žiedas ir taip smarkei susikirto, jogei abudu pikių kotus nulauze ir jeigu nebutu kiti priszoke Enrikiui ant pagalbos, tai butu nū žirgo nukritęs, nes buvo nū užgavimo apsvaigęs. Po Enrikio iszjojo Lancelotas iš

Makrijos, kursui Pridriką nustume nū žirgo. Petras musų regėdams tai, stojo prieszais Lancelotą — nieks iki to laiko nežinojo pravardės jo, nės vadino jį tik-tai kareiviu su sidabrineis raktais. Ir susikirto taip smarkei, kad abiejų žirgai pargriuvo; karalius ir kiti tą regėdami sakė, jog abudu yra galingi. Potam ka-ralius paklause, ar nenorėtu imti kitus žirgus ir dar kartą pasimeginti, idant paregėti, katras isz jūdviejų yra drutesnis.

Kareivei paszoke užsėdo ant kitų žirgų ir pradėjo meginimus, graži Magelona meldė Dievo, kad padėtu jos kareiviui pergalėti, nes pabugo kad kas pikto jam neatsitiktų. Atsispirdami kamszėsi kareiviai ilgą va-landą, sztai Lancelotas nukrito nū žirgo ir į du daik-tus nulaužė ranką, priszokęs jo tarnas, nuneszė jį į gaspadą. Vietą Lanceloto užėmė potam Antanas isz Opnijos; tą Patras kaip sziltą vilną suglamžė ir par-galėjo, nes neturėjo tiek jiegos ką Lancelotas. Po jo stojos prieszais, Petras Jokubas isz Provincijos, dėde Petro, kurį Petras pažino, o dėde jo nepažino. Petras iszvydęs aną, pasakė užveizėtojui, kad labai nenorėtu su jūm megintis. Užveizdėtojis kad pasakė Jokubui tada antsai piktume, pradėjo szidytis isz Petro ir sakė kad jo pabugo, o potam taip atsakė: Pasakyk tam kareiviui, kad asz noriu su jūm mėgintis.

Iszgirdęs tai Petras, didei nuliudo, jogei buvo priverstas stoti su dėde ant ploto. Dėde jo szoko kaip žaibas, o nors Petras ir galėjo aną numesti isz sykio nū žirgo, bet gi to nedarė, nes nenorėjo savo dėdę pažeisti, o tas kaskartą lindo prie jo atsispirda-mas, kad vienu tarpu norėjo Petruui bagstelti į pa-nosę, Petras drauge ragotines jo su savo ragotine isz-muszė isz rankos jo teip, jog tas nū žirgo nuvirto, o Petras kaipo drasus karžygis sėdėdamas ant žirgo žiu-řejo ant ano vipsodamas: karalius negalėjo iszmanyti,

kodėl-gi tas kareivis su sidabrineis raktais taip maloningai apsiėjo su jūmi, bet negalėjo to dasižinoti, kodėl nenorėjo su jūmi mėgintis; o graži Magelona gerai rumanė, kodėl Petras taip daro. Antrą kartą vėl susikirto, o Petras vėl taip padarė. Dėde antrą kartą taip smagei jam rėže ir vėl dėde nukrito nū žirgo o Petras nė truputį ne kruptelėjo, todėl visi labai stebėjosi. Ponas Jokubas matė, kad tas kareivis yra taip smarkus, atstojo isz ploto ir iszpažino, jog tas kareivis su sidabrineis raktais yra galingesnis, bet negalėjo iszmanyti, kodėl aną taip czėdyjo. Iszjojo prieszais Petrą ant ploto Edvardas isz Bonobonos, drutas ir galingas kareivis, o ir tą Petras sū žirgu ant žemės parmuszė, isz to visi stebėjosi ir gyrė Petrą. Iszjojo ant ploto Pridrikis isz Monperato ir sulaužė ragotinę savo, Petras tūmi kartu nunarstė jam aukso tresus nū peczių su ragotine savo; ant galo pargalėjo visus kareivius, kokie tiktai buvo ir tape apgarsintas didei galingu, potam kad jau nei vienas nenorėjo mėgintis su jūmi, tada karalius liepė su sidabrineis raktais apszaukti galingiausiu, o panaitės, ypacz karalaitė Magelona meilingai jam dėkavojo. Potam karalius pakvietė visus kareivius ant pietų į savo palocių, kuriūs meilingai vaiszino. Petras apsirėdęs į kitus rubus, teipo-gi atvyko į palocių, o karalius iszėjo prieszais pasitikti jį, ir pasveikinęs tarė: mano brangus numylėtini, acziu tau, jog teikeisi aplankyti manę, nės tikiūsi, kad nei viens karalius, netur savo dvare teip galingo kareivio, kaip kad asz turiu pas savę. Linkiu jumis to viso, ko tamsta bylinėjate, nės esmi to vertas. Nū to laiko kareivis buvo didžioje gūdonėje pas karalių ir visus; kiekvienas norėjo su jūmi kalbėti ir kiekvienas aną mylėjo, nės buvo gražus vyras, linksmu akių, o plaukai kaipo auksas. — Karalius neužmirszo ir apie sužei-

stūsius kareivius, o ypaczėi apie Lancelotą, pas kurį nusiuntė iszmintingiausius gydytojus. Bankietas palociuje karaliaus parsitėse iki penkioliką dienų, o par tą visą laiką, nebuvo kitoniszkos sznekos, kaip tiktai apie Petrą, o girdėdama Magelona, labai džiaugėsi, vienok taip darė, kad niekas nenumanytu.

Kaip gryžo visi dvarponei į savo karalystes, bet negalėjo dasižinoti kaip vadinasi tas galingasis kareivis ir isz kur jis buvo.

O kad pasibaigė tos zabovos, visi tada grįžo į savo karalystes liudni, nės negalėjo datirti, isz kur galėjo buti tas kareivis, kursai isz visų buvo galin-giausis. O parvykę į savo namus, kiekvienas kalbėjo apie žalnierių su sidabrineis raktais.

Petras dažnai vaiksztinėjo pas gražę Mageloną, nės vienas be antro negalėjo ilgai buti. Magelona nūlatos jį gyrė, o Petras atsakydavo, kad jos gražumas tai sutaisė, jogei pergalėjo visus. Vieną dieną tarė anai: Skaiscziause, isz visų mieliause ir gražiause Magelona, žinai gerai, kad jau ilgas laikas kaip czionai dėl tamstos meilės bunų; palikau tėvą ir motina, kurie jau yra pražilę senatvėje, o nežino kur asz esu: todėl meldžiu tamstos, idant atleistumėt keliauti į mano žemę. O kalbėjo todėl, kad dasižinoti, ką sakys ji ant tų žodžių.

Magelono iszgirdusi besznekant tokius žodžius pradėjo verkti, nubalo ir neiszmanė ką sakyti isz tokio didžio gailesczio, ant galo tarė: Isz visų mylimiausis mano! Žinau tai gerai, jog reikia gimdytojų klausyti ir nedera apie jūs piktai dumoti.

Bet dėl manęs, mylimos tavo, bus nemenkas perszėjimas szirdies, kaip paliksi manę, nės be tavęs neturėsiu nėjokios linksmybės ant szio svieto. Jeigu paliksite manę, tai netrukus iszgirsite apie mirimą

mano, o tu busi jo priežastim. Todėl meldžiu tamstos, mylimas mano, kad be žinios mano neiszkeliautumėte, o jeigu butinai jau nori iszkeliauti, tai meldžiu manę imtie drauge su savimi. Petras, kad iszgirdo Mageloną teip kalbanczia, su gailescziu tarė jei: Ak Magelona, isz visų mylimiausia, nesilvartau, nės asz be tamstos neiszkeliausiu! bet kad iszpuls jau su manimi keliauti, tai prisieksiu tamstai, jogei busiu jums viernas. Magelona tai iszgirdusi džiaugdamosi tarė: mylimas mano, jeigu norėtumei manę drauge su savim imti, tai norėcziau, idant ko veikiausei ir kad nieks nežinotų, sztai dėl dviejų priežasczių: Pirmiausei bijau to, jogei nubostu tau belaukent, kad be manęs neiszkeliautumėt, antras dalykas vėl: Tėvas mano, veikei nor manę iszleisti už vyro, o asz velycziaus numirti, nekaip už kito isztekėti, o ne už tavęs, nės asz jums atsidaviau su duszia ir su kunu ir ilgai cze buti negalime. Asz negaliu apleisti tavęs, o tu vėl prisiekiei man, jogei manę iki vinczevonės czystatoje apsaugosi. Petras tada dar kartą atkartojo savo prisiekimą. Susitarė tūmet abudu slapta iszkeliauti. Petras žadėjo susitaisyti ir kad bus jau visi sumige atjoti prie žinomų durelių ir laukti jos. Praszė jo, kad gerus ir drutus žirgus pasirupintu, nės numane, kad tėvas pajutęs lieps vytis, o jeigu pavytu, tai abudu užmusztu. Ir sutaria jau buvo senei, niekam apie tai nesakyti, nės bijojo, kad jųdu nenužudytu. Petras nukiutino į savo gaspadą ir paliepė szarpiai pakaustyti žirgus savo ir rengėsi keliauti slapta.

Kaip Petras su Magelona slapta iszbėgo.

Kad atėjo ta valanda, Petras atjojo prie durelių sodo su trimis žirgais, ant vieno buvo užrioglyti valgei, idant kelionėje nereiktų jieszkoti. Magelona

paėme drauge su savimi dideles daugybes aukso ir sidabro ir laukė ant Petro pas dureles. Sėdo ant vieno žirgo, o jis ant kito ir abudu jojo isztisą naktį beveik iki auszros. Potam įjojo į girę netoli jurių, o gire buvo labai tamsi, kurioje nieks negaletu užmatyti. O kad buvo toli jau nujoje, Petras nusodino Mageloną nū žirgo, paleido supancziavęs žirgus ant pievos paganyti. Abudu susėdo ant pievutės pavėsyje, kalbėdami apie visokius dalykus ir melde Dievo, idant jūs apsaugotu ir laimingai daleistu parkeliauti.

Besznekucziūjant ilgai jiems, Magelona pradėjo snaust, nes labai buvo pavargusi, keliaujant isztisą naktį, o pasirėmusi ant Petro užmigo.

Gimdytojei pajute, kad Petras ir Magelona prapūle nakti, potam vijo jūs.

Iszauszus jau, mocziutė atkiutiniusi pas kambarį Magelonos lauke ilgą valandą; regėdama, kad Magelona ne kelė, dumojo, kad serga.

Atėjusi prie lovos jos, nieko ne rado, beveik pažino ant gūlio, kad aname nieks negulėjo. Parsigando ir numane, kad ję Petras turėjo pagauti. Nuszarpavo veik gaspadon Petro, ir datyrė, kad jau iszkeliavo.

Tada-gi senute parsigando — nukiutino veik pakajun karalienės ir pasake anai, kad Magelonos kambaryje ne rado ir ne žino, kur galētu buti. Karalienė iszgirdusi tai, labai parsigando ir liepe dukters visur jieszkoti. Datyrė potam ir karalius apie tą. Tūmet datyrė, kad kareivis su sidabrineis raktais iszjojo. Karalius numane, kad nieks kits, kaip tiktai kareivis iszvežė jo duktere ir liepė jo visur jieszkoti ir vyti, ir prisakė, kad pagavę gyvą pristatytu, ir žadėjo toke bausme pakoroti, kokios nėra ant svieto. Tarnai iszgirdę valę karaliaus, paėmė ginklus ir isz-

keliavo jieszkoti į visas szalis. Karalius ir karaliene buvo didžiam gailestyje, ir drauge visa szejmyna; karalienės isz didžio gailėsio prōtas beveik pradėjo maiszyties.

Karalius tada veik užpūle ant senutės sakydams anai: Negalimas tai daiktas, kad tu apie tai nežinotumei. O senute pūle kojōn karaliui ir tarė: Mieliausias vieszpatiel žinok tai, jog asz tam dalyke ne esmi kalta. Nes kaip tiktai datyriau, veik pasakiau karalienei. Jeigu man netikite, galite manę nužudyti po akių visų mylestų. Karalius tą iszgirdęs liudnas iszėjo kambarin savo ir par isztisą dieną nei valge nei gere.

Gyventojei viso miesto buvo didžiam nuliudime; dvarponei visi jieszkojo kareivio po visas szalis, bet negalėjo nieką datirti apie aną. Vieni sugryžo szesza diena, kiti penkiolikta diena be jokios žinios, ir isz tos priezasties karalius didei rustavo — Dabar paliksime tolesnį apsakymą apie karalių, o grįszime pas gražę Mageloną, kuri girioje ilsis ir miega.

Kaip godžei žiurėjo Petras į mieganczią Mageloną ir kaip pauksztis pagriebe žiedus.

Kad Magelona szale Petro užmigo negalėjo tada turėti didesnio džiaugsmo ant svieto, kaipō dabar žiurėdamas į savo monton, ir negalėjo pasotint akių savo. O kad žiurėjo ant jos dailių lupų, negalėjo užsiturėti nepabucziavęs ir įsipainiojo jam kitoniszkos griesznos mislis galvon, o džiaugsmas jo ne ilgas buvo, nes kentėjo potam didį perszėjimą ir nuliudimą, kaipō yra paraszyta, kad džiaugsmas szio svieto veik baigesi.

Kas tur džiaugsmą ir linksmybę kuno, tas tegul atmena, idant nepražutu amžinai. — Szv. Augustinas sako, kaip jam vieną kartą atsitiko: Kad atkeliavo

vieną kartą į Rymą ir nusamde savą gospadą pas nekurių žmogų, kursai kitados buvo jo draugu mokslinycioje. O kad anas paklause, kaip jam klojasi, gaspadorius atsake: Mano mielas, gerai, esmi sveikas ir laimingas; javų turiu pilnai, nieko man ne truksta. Szv. Augustinas iszgirdęs tūs žodžius pavadino tarną savo ir tare anam: Balnok žirgus ko veikiausei, kad galėtumem iszbėgti, iki rustybė Dievo ne užpuls. Potam kad gerą galą jau buvo nujoje veik visas butas užsidege ir viskas sudege, gaspadorius ir jo vaikai. Ir iki szio laiko toj' vietoj' yra dūbe, kur tas butas stovėjo — teip tai iszsipilde tie žodžei, kad linksmybe szio svieto veik persimaino.

Petras bežiurėdamas ant Magelonos, užmate netikėtai kaspinelį arba stungelą raudoną, o norėdamas dasižinoti, kas tai butu, isztrauke ir pamate, kad raudonam krepšeli buvo anie tryt žiedai, kuriūs jei dovanujo, o kuriūs dėl meiles jo ant kaklo dėvėjo. Petras numoves anūs pasidėjo szale savęs, o žiurėdamas į gražę Mageloną užsidumojo. Tūm tarpu atlėke didis pauksztis, kursai iszvydęs raudoną daiktą, mislvjo, kad tai szmotas mėsos, pagriebęs nuleke.

Kaip Petras vijo pauksztį, o tas žiedus paleido į mares.

Iszvydęs Petras, kad pauksztis pagavo žiedus, didei sielvartavo ir nežinojo ką daryti, nes nenorėjo užrustinti Magelonos. Pakeleš tada isz leto jos galvą nū savo kelių, pagulde aną ant savo ploszcziaus, bego paskui ano paukszczio, mėtydamas ant jo akmeniu-kais teip ilgai, iki netropyjo, o kad užtropyjo, paleido tada žiedus su krepšeliu į marę ir atsitupe ant auksztos ūlos, perlėkes per susmagą marių. Vandens buvo gilei, o Petras negalėjo perbristi, nes butu nuskenkes.

Vaiksztinėjo pamariu norėdamas pereiti į kitą pusę ir dejūdams kalbėjo: Ak Dieve mano, ką-gi asz dabar padariau? kam nuėmiau tūs žiedus, kurie buvo gerai paslėpti, žinau, jog man ne iszeis ant gero, o ypacz Magelona jieszkos manę pabudusi. Potam Petras dulydamas toliaus, iszvydo valtį, katrą žvejai buvo palikę, nės jau buvo niekam netinkanti, ilipo tada Petras staiga, budamas linksmesniu, o tas jo džiaugsmas ne ilgas buvo. Paėmęs tada ilgą smaigą, kurį rado ten pamestą yrėsi į kitą pusę, o Dievas aukszcziausias, kursai visokeis dalykais valdo, daleido prieszingą vėją, kursai pagavo valtį su Petru, o norint gana spyrėsi vairūdamas, vienok nuneszė jį ant gilumo marių. Petras regėdamas, kad jau žuva, pabugo tada neiszpasakytai, stojo jam po akių nelaimė, kurioje buvo, atsiminė teipo-gi apie gražę Mageloną, katrą labiau mylėjo ne kaipo pats savę ir kad per jo priežastį pražuvo, labai tada jam buvo liudna, kad ana vel girioj be jokios apveizdos paliko, kurę laukiniai žvėrys gal sudraskyti, norėjo tada nusiskandyti isz gailiesio, nes nieks jam nepasiliko. O tas, kursai visus vargus ant žmogaus daleidžia, įkvėpė kitoniszka mislę. Petras atsigaivinęs kaipo tikras katalikas szaukėsi prie Dievo. Ak, ne esu bedieviu, kad sau smertį darycziau ir žinau, jog netrukus paszauksi manę pas savę. Visagalis amžinas ir mielaszirdingas Dieve, meldžiu Tavę, idant man dovanotumei nusidėjimus mano, žinau jog užpelnau ant baisesnio mirimo, ne kaip to, kurį jau regiu, ak Dieve mano, susimilk tiktai ant manęs! Daugiaus dar norėcziau kentėti, kad žinocziau jogei mano mylimoji jokio gailiesio nekentės. Ak nelaimė mano! ak nelaimė begaline. Ak, mylimoji mano Magelona, kaip-gi tu iszturėsi prabudusi viena palikta girioje, kaip iszeisi isz jos? Ak vargeli mano, kam-gi asz tavę isz namų tėvo tavo, kuriūse laimingai sau

gyvenai išvežiau. Ak vargas man! ketinau buti vyrų tavo, o dabar turiu taisyti ant mirimo; kurį po akių turiu. Gyvenimas mano nemielas man, bet tavęs man tiktai gaila, kuri esi gražiause tarp visų žmonių.

Ak Dieve visagalys, atidūdu ją apveizdai tavo, apsaugok ją nū viso pikto — žinai, kad tarp savęs nenusidėjom, todėl, o Dieve, palinksmintojau nuliudusiuju, meldžiu Tavęs, nedaleisk idant pražuciau! o priimk dusią mano į amžiną garbę savo, o susimylėk ant manęs pagal didžios mielaszirdystės Tavo.

Ak, užvismylimiausia Magelona! jau asz tavęs daugiaus neregėsiu, nei tu manę, o mūsų moterystė persiskyrė. Kad bucziau dvare tavo tėvo pražuvęs, butumei begyvenusi namūse gimdytojų savo. Taip tada aszarojo ir dusavo dvasiszkas kareivis Petras, gailėdamasi gražios Magelonos labiau ne kaip savęs; sėdėdamas valtyje, laukė mirimo, nės vilnys blaszkė į visas puses.

Valtyje buvo jau daugel vandenio ir Petras visas szlapias, tokioje nelaimėje buvo nū ryto iki pusdienio.

Potam išvydo atsivairūjant laivą murinų, o tie buvo razbaininkais, kurie išvydę Petrą, nusiuntė veik pagauti jį ir atsigabenę paėmė aną ant savo laivo, o Petras buvo kaipo pusgyvis ir nežinojo visiszkai kas dėjosi su jūmi. Kapitonui to laivo labai pamėgo Petras, nės buvo gražus vyras ir puikai apredytas ir ketino dovanoti sultonui turkų. Laivas nuplaukė į Aleksandrija — cze kapitonas padovanojo Petrą sultonui, kuriam Petras labai pamėgo.

Petras visados nesziojo ant kaklo tą aukso lenčiugėlį, kurį Magelona buvo dovanojusi jam kaipo ženklą meilės, už tat sultonas dumojo, kad yra augszto gimimo ir klausė jo per savo tarną, ar nemokėtu patarnauti jam laike pietų. Petras atsakė, kad galės.

Sultonas tada padavė Petra tarnams savo, dėl pasi-
mokinimo Petro apie visokius apsiejimus jų, kurius
Petras veik prasilavino. Dievas visagalis niekad os
tų neapleidžia, katrie atsidūda apveizdai Jo, įkvėpė
tokes mislis sultonui, jogei Petras labai jam pamėgo,
ir mylėjo jį taip, kaip tikrą sunų savo. Petras ne-
trukus iszmoko jų kalbą, o buvo taip iszmingas
ir mylimas, jogei kiekvienas aną gūdojo. Sultonas
labai szėnavojo Petra, kursai buvo vis nuliudęs, o
ypacz tada, kad atsimindavo apie mylimą Mageloną.
Budamas tokiame liudnume meldė Dievo, kad nors
priesz mirimą galėtu pamatyti gražę Mageloną. —
Dabar jau gryszkime pas gražę Mageloną, kurę be-
miegant palikome girioje.

Kaip Magelona pabudusi nerado Petro.

Po geros valandos, kad Petras nusivijo pauksztį,
pabudo Magelona, dumodama kad szale jo sėdi; kuri
paszokusi nieko neregėjo ir parsigandusi, pradėjo
szaukti: Petrai! Petrai! Ir lakstė po tamsę girę, vie-
nok nė jokio garso negirdėjo, ir nieko neregėjo.
Pradėjo tada raudoti, dėjūti, o vis szaukė savo Petra.
Ant galo pūlė ant žemės isztisa isz liudnumo ir ilgai
gulėjo pusgyvė. Potam atsikvoszėjusi pradėjo dejūti
kalbėdama: Ak mano mielas Petrai! kur tu pražuvai,
kodėl-gi palikai mylimą savo? Juk tu gerai žinojei,
kad dėl tavęs palikau tėvą ir motiną, pas kuriūs
man labai gerai buvo. Ak mano mielasis, kam-gi
cze manę vieną palikai, kurio tai vietoje turėsiu bai-
siu smerziu mirti. Kodėl manę iszvežei isz namų
tėvo mano, karaliaus Neapolio ir palikai tokiam di-
dziam nuliudime? Ką-gi pas manę atradai, jog tau
nepatikau? Ak pažinai tu manę gerai. Nės nei vie-
nam teip szirdies mano neatvėriau kaip tau. Ak mie-
las Petrutį, kur gerumas tavo, kur szirdis tavo, kur

prisiega tavo? Isztikro esi baisiausia žmogūmi ant svieto! O vienok szirdis mano neprikaiszioja tau.

Potam, kada naktis jau prisiartino, įlipo tada į augsztą medį, nės pabugo, kad kokie žvėrys nesudraskytu, o kiutodama ten akių nesudėjo. Ausztant nulipo nū medžio, bet nežinojo kur eiti. Namon gryshti nenorėjo, nės bijojo rustybės tėvo ir ketino jieszkoti Petrą po visą pasaule.

Magelona atėjo į tą vietą, kur žirgai ganėsi.

Magelona atkiutinusi į tą vietą, kur žirgai ganėsi, sakė aniems aszarodama: kaipo jusų ponas nū manęs atsitolino ir jieszko manęs po svieta, teip pat ir jus kelaukite į svieta, kur jums patinka. Paleido jūs liūsus, o pati klaidžiojo po girę, jieszkodama kelio kursai nuvestu į Rymą. Atradusi potam kelią, pasislėpė tankumyne, kad galētu regėti ką nors keliaujant tūmi keliu — o pasislėpė taip, kad ją niekas nematytu. Belaukiant jai ilgą valandą, iszvydo vieną moteriszkę, keliaujant ant atlaidų į Rymą ir paszaukė aną pas savęs. Kada anoji atėjo, praszės jos Magelona, idant mainytusi su ją apvalkalais. Moteriszkę iszgirdusi tūs jos žodžius, pamislyjo sau, kad Magelona tur turėti cze draugus, ir kad isz jos jūkėsi, tai jei teip atsakė: mieloji poni, regiu, kad tamsta esate poniszko gimimo, nės turite skaistų veidą, todėl neprivalote jūktis isz pavargėlių prastų žmonių, tie puikus rubai jusų dengia kuną skaistų, o prasti rubai mano, pūszia duszia mano. Tarė tada graži Mageliona: miela sestū, meldžiu tavęs, neturėk to nū piktą, nės asz sakau tau isztiesos, kad noriu su tavimi mainyti apvalkais. Ir nusirėdė Magelona rubus savo ir padavė moteriszkei, o pati apsilviko jos rubais, uždengė veidą savo, kad nieks neregėtu, paskui dar sutepė veidą savo, kad niekas nepažintu.

Magelona.

Kaip Magelona atkeliavo į Rymą ir kaip gyveno pas vieną ponę.

Teip apsirūszusi Magelona, atkeliavo į Rymą, pirmucziausiai nuėjo į Szv. Petro bažnyčę, atsiklaupė priesz altorių ir pradėjo graudžiai verkti ir dusauti kalbėdama: Ak Dieve visagalis ir amžinas Vieszpatie Jezau Kristau, kursai manę buvai pirma iszauksztinėš, o dabar nuliudimūse nigramzdinai, priimk tą vargą mano už nusidėjimus mano! Juk buvai manę apdovanojęs jaunikaicziu ir vėl aną atėmei. Dėl didžios meilės Tavo, meldžiu Taveš. daleisk man dar kartą paregėti Petrą mano, susimylék ant manės liudnos dukters Tavo ir nedūk man ilgiaus buti tame nuliudime. Mielaszirdingiausias Dieve, meldžiu Tavo maloningos meilės, idant teiktumeisi apveizdėti mylimą mano ir teisingą jaunikaitį, o jeigu dar gyvas, teikeis jam padėti, kad manę vėl atrastu ir kad vertai galėtumem priimti Sakramentą moterystės, nedaleisk, idant klajotu po svieta, bet surėdyk taip, kad veikiaus pasimatytumem.

Pabaigusi tada maldas, iszėjo isz bažnyczios irėjo jeszkoti nakvynės, o beeidama taku pamatė dėdę savo, kursaiėjo pro szalį jos, drauge su kitais ponais ir kursai jeszkojo jos — ji labai parsigando, nės pabugo, kad nepažintu jos. Apsilenkė jo veik ir nuėjo į ligonbutį arba szpitolę, kur gyveno par penkioliką dienų, kasdien aplankė bažnyčę szv. Petro, szirdingai melsdama Dievo ir turėdama viltį, jogei neapleis jos.

Budama tame ligonbutyje, žadėjo keliauti į tą žemę, isz kurios buvo Petras, dumodama sau szirdyje, kad tenais apie Petrą veikiaus datirs. Ir iszsirengė į kelionę, o keliaudama ilgą laiką atvyko į miestą vadinama Genua. Ten klausinėjo teisiausio kelio į Provinciją, ir pasakė jai žmonės, jog tiesiausias kelias ir geriausias yra par mares. Kad atėjo pas prielauką

laivų, tūmet ant laimės savo rado ten laivą, kursai ketino irties ant priplaukos Akva. Ir suderėjo su kapitonu, kursai žadėjo paimti ją drauge.

Atkeliavusi į tą miestą, vaiksztinėjo sau liudna po ulycias arba plaktelius, kuri iszveizdėjo kaipo vargingiausia moteriszkė; tūmi tarpu iszvydusi ją viena mielaszirdinga poni, pakvietė ją į namus savo ir davė anai valgyti ir gerti, iszklausinėjo apie priežastį kelionės jos. Mageliona anai ponei tiek tiktai pasakė, kad eina isz Rymo. Potam Magelona klausė apie tą žemę, ar vale ateiviams keliauti par tą žemę. Ak, mano miela mergele, atsakė poni: tikėk man, jog tau tiesą pasakysiu, kad mes gyvename po valdžia labai dvasiszko pono isz Provincijos. Yra tai ponas teisus, ir nei vieno dar savo žmogaus nenuskriaudė, o paskui taip yra mielaszirdingas, taip jisai pats, kaipo ir moteriszkė jo, o ypatingai ant pavargėlių ir ubagų, bet anie yra labai nuliudę, o podraugei ir mes visi, todėl, kad jų sunus Petras, garsingiausias kareivis, jau bus du metai, kaip iszkeliavo aplankyti svieta ir prisipratint prie kareiviszkių apsėjimų. Nū to laiko nieks apie aną negirdėjo ir visi sako kad turėjo numirti, arba jam kokia nelaimė turėjo atsitikti, labai butu gaila tokio vyro. Ir pradėjo ta poni jį girti. Magelona tai iszgirdusi, numanė, kad tai tas pats Petras ir kalbėjo pati savyje, ak nelaime mano, joguei asz toj valandoje užmigau. Ir negalėdama užsiturėti pradėjo graudžiai raudoti — ta gera poni dumojo, kad isz gailesczio ji rauda, labai tada anai patiko ir meilingai praszė jos, kad nakvotu pas ją.

Kaip graži Magelona nuėjo pas priplauką laivų vadinama „Pagoniszka priplauka“.

Petras dar tūmet nebuvo sugrižęs į žemę savo, o Magelona rengėsi keliaut į tokę vieta, kur galētu V.

Dievui tarnauti, panystę užlaikyti ir apie mylimą Petrą dasižinoti. Klausė tada anos ponios pas kurę nakvojo, ar nežino tokios vietos, kur galētu pakajingai gyventi. Ana poni taip atsakė: yra cze netoli priepilauka laivų vadinama „Astrova“, kur suplauke laivai isz visos pasaulės. Cze toj vietoj prisilaiko visoki ligonei isz visų pasviečių. Ten nukeliavo graži Magelona ir pasiliko toj vietoj, nės jai labai ten patiko.

Toj vietoj už savo pinigų pastatė bažnyčę, ir netoli jos didį ligonbutį dėl ligonių. Įtaisė į altorius du paveikslu (abrozdu), viename altoriui buvo paveikslas Szv. Petro, o kitam Szv. Magelonos.

Kada jau buvo pabaigtas darbas apie budavonę bažnyczios ir ligonbucio, tada ji tarnavo visokiems pavargėliams ir koliekoms. Žmones laike ją už szventą, o turtingi bajorai didžias apieras dėjo į rankas jos. Garsas apie tą bažnyčią veikia prasiplatino labai toli, taip kad pats grapas ir jo moteriskė, tai yra gimdytojei Petro, atvyko tą vietą aplankyti. Pamatę tą palaimintą apveizdėtoją ligonių, arba gražę Mageloną, pamislyjo sau taip - gi, jogei ji turi but szventa pana. Szpitalninkė iszvydusi jūs isžėjo prieszais pasitikti, pasveikino su didele paszėnavone ir atsidavė apiekon jų. Ta malonybė jos didei jiems patiko, Moteriskė grapo nusivedusi nūsaliai Magelona, sau vienidvi kalbėjo apie visokius dalykus ir minėjo apie perszėjimą szirdies savo, jog yra labai liudna isz to, kad sunus jos pražuvo ir pradėjo graudziai verkti. Magelona ramino ją, kaip ymanydama, norint ir pati reikalavo palinksminimo, kaip ir grapo pati. Ant galo pasakė Magelonai: man cze labai patinka ir tankiaus aplankysiu tavę, o ko tiktai reikalausi tai dūsiu. Magelona dėkavojo jai, o grapas su pacze iszkeliavo, meldami jos, idant melstu Dievo už jos sunų, kad galētu dasižinoti, kur jis yra.

Kaip žvejei pagavo didelę žuvi ir dovanojo grapui.

Atsitiko vieną kartą, kad žvejei iš miesto pagavo žuvi, vadinamą marių vilku, o labai buvo graži, padovanojo tada aną grapui Provincijos. Virėjas (kukorius) bemėsinėdamas aną, rado viduriūse jos raudoną krepszelį ir nunėszė jį ponei savo, kurį atriszusi ana, rado tame krepszelyje tris žiedus, kuriūs sunui savo Petruui dovanojo iszkeliaujant. Poni veik pažino ir pradėjo graudingai raudoti, kalbėdama: Visagalīs ir mielaszirdingas Dieve! Dabar jau žinau tikrai, kad sunus mano mylimas jau numirė. Neturiu jau dabar linksmybės, daugiaus asz jo jau neregėsiu. Ak Dieve mano! kūmi jis nusikalto, kad jį ta baisi žuvis prarijo?

Grapas iszgirdęs verksmą paczios, didei persigando ir klausė apie priežastį. Moteriszkė grapo tarė: Ak nelaime, ir dide nelaime! neiszpasakytai baisų iszgastį mums atneszė ta žuvis apie mylimą sunų musų! ir pradėjo pasakoti, kaip viduriūse žuvis rado tūs tris žiedus. Grapas pamatęs tūs žiedus didei nuliudo, vienog ramindamas savę ir moteriszkę savo, tarė jai: Žinai mano miela, kad tas sunus nebuvo musu, tiktai Dievo, kurį mums davė ir vėl atėmė, neprivalome murmėti, nustok verkusi, o Dievą garbink, ir tokiu budu Dievui ir man patiksi. — Ir staiga prisakė jūda gelumbe iszkloti visus pakajus kaipo želavą. Gyventojai patyrę apie tai visi nuliudo, nės visi pažino Petrą ir labai jį mylėjo.

Ne po ilgo potam nukeliavo grapienė pas szpitolninkę dėl apsakymo gailesczio savo. Pasimeldusi bažnytėlėje, nusivedusi nūszalei szpitolninkę, pradėjo gailingai aszarodama pasakoti, kas atsitiko su jos sunumi ir kad jau netur nei jokios vilties, idant galētu kada norint paregėti savo sunų. Szpitolninkė iszgirdusi tokią liudną naujieną, pradėjo teipo-gi gailingai

verkti ir sakė: Miela poni, praszau tamstos, parodykite man tūs žiedus. Grapienė iszėmusi jūs isz keszeniaus, parodė anūs szpitalninkei, kuri veik jūs pažino, o szirdis jos tūjaus butu plyszusi isz gailesczio, bet kaip galėdama ramino savę, kuri visą viltį savo pas Dievą turėjo ir sakė grapienei: Poniute miela, ne rupinkis taip labai, ne tikėk, kad jis butu pražuvęs, jis galėjo pamesti tūs žiedus, arba dovanoti kam kitam, kursai jūs pametė. Todėl ne sielvartauk, o dėkavok Vieszpacziui Dievui už tai, kad jums apreikszi teiktus per kokius prajovus.

Toku budu ramino Magelona grapienę, kaip galėdama, norint ir pati ne menką gailęstį turėjo. Grapas dalino dūsnius dovanas į tą ligonbutį, idant už duszią jo sunaus melstus. Mageliona labai buvo liudna ir tankiai klupodama ant kelių priesz altorių, meldėsi prie Dievo, idant teiktusi sugražinti dėl jos Petrą, jeigu dar ansai gyvas, arba teiktusi susimylėti ant duszios jo, jei jau numirė.

O dabar gryszkime pas Petrą, kuri palikome dvare sultono.

Kaip Petrą visi mylėjo dėl jo iszminties.

Ilgą laiką buvo Petras dvare sultono, o tas sultonas teip jį mylėjo, kaipo tikrą sunų ir be jo nė joki palinksminimą ne atliko. O Petras vis dumojo apie Mageloną. Ant galo sumislyjo maldauti pono savo, kad jam daleistu aplankyti gimdytojus savo.

Vieną kartą buvo didelė szventė, o sultonas tą dieną buvo labai linksmas ir tarnams savo dalino visokias dovanas. Naudodamos Petras isz tos priežasties, pūlė prie jo ant kelių ir teip maldavo: Pone! jau teip senei esu dvare tavo, ko tiktai prasziau nū tavęs, dėl kitų, vis gaudavau, o iki szio laiko nieko

ne prasčiau dėl savęs, todėl noriu šendien vienos mylistos praszyti dėl savęs.

Sultonas girdėdamas nužemintą jo praszymą tarė. Todėl-gi, kad dėl kitų maldavai, iszklausiau tavęs, tai kodėl tavo paties reikalo neiszklausycziau? ko tiktai praszyti, bus suteikta. Isz tokio atsakymo Petras labai džiangėsi ir tarė sultonui: Meilingas Pone, nieko daugiau ne praschau, tiktai to, kad man daleistumei keliaut aplankyti gimdytojus, nės jau ilgas laikas, kaip apie jus nieko negirdėjau.

Sultonas iszgirdęs tokią navyną, nusiminė ir tarė jam: mylimas Petrai, geriausias mylėtini, praschau tavęs, ne mislyk apie tą daugiau, bene pas jus geriaus tu turėsi, kaip kad pas manę. Asz noriu uždėti tavę ponu tos žemės. Kad bucziau žinojęs, ko bylinėjai, isz tikro ne bucziau tau to žadėjęs, nės iszkeliavimas tavo, yra man nemeilus, bet ką-gi dabar daryti, kad jau tau prižadėjau, tai noriu žodį dalaikyti, bet atsimink, jog turi sugrižti vėl aplankęs gimdytojus, o busi iszmintingu žmogum.

Sultonas prisakė paraszyti laiszką atvirą ir davė aną Petrai, kuriame buvo teip paraszyta, idant Petrą kožname mieste sultono karalystės, per kuri tiktai jis važiūs, teip gūdotu kaipo patį sultoną, ir kad visko dūtu, ko tiktai praszytys. Pats sultonas davė jam apszcei aukso, sidabro ir brangių žemczygų.

Ne ilgai trukus atvyko Petras į priplauką laivų ir parodė gubernatoriui atvirą laiszką sultono, tas perskaitęs laiszką, priėmė Petrą su didele gūdone ir į puikius namus nuvedė. Czionai Petras nusipirko visko kas tiktai reikalinga, o monton (skarbę) kuri gavo nū sultono sudėjo į keturioliką bertainiukų, ant kurių virszaus galūse užpylė druska ir taip paslėpė monton savo.

Atsitiko ant jų laimės, kad garlaivis yrėsi į Provinciją. Susisznėkėjo tada Petras su kapitonu, idant paimtu drauge ir jo keturioliką bertainiukų druskos, o nugabentu į Provinciją. Druską pažadėjas buvo, kaip sakės, ant ligonbuczio pavargėlių. Kapitonas atsakė teip: tamsta, meilingai paimsiu ant savo laivo, bet tiesą tamstai pasakysiu, kad tūs bertainiukus su druska cze paliktumėt, nės Provincijoje gausite daug pigiaus. O Petras norėjo butinai drauge su savim paimti ir žadėjo kapitonui užtat gerai užmokėti, taip tada ir padarė. Kapitonas paliepė druską sukrauti ant garlaivio. Nakti pakilo geras vėjas, isztiesė audimus arba žėglius ir yrėsi per jures.

Trumpame laike atsiyrė į priplauką vadinamą Sagoną, kur ketino pasisemti vandenio dėl gėrimo. Petras nuszokęs nū laivo nuėjo ant salos pasivaiksztinėti ant szviežio gaivio, potam sėdos po medžiu pavėsio, o vis dumojo apie gražę Mageloną, teip vargūlis beveik apsiverkė. Teip bedumodamas tenai kietai užsnudo.

Kapitonas negalėdamas sulaukti Petro, pradėjo ano jeszkoti, bet niekur neatrasdams ir nenorėdamas trukdyties, nės jo valanda atėjo, liepė žėglius isztiesti ir nusiyrė, ir plaukė teip ilgai, iki atsiyrė į priplauką Pagoniszką, cze yrėjai arba tarnai pradėjo isz laivo neszioti visokius pirkinius, o kad atėjo paeilium prie Petro bertainiukų, klausė kapitono: ką darysime su tais bertainiukais to ateivio, kursai pražuvo priplaukoje Sagono? Kapitonas atsakė: kad jis jau užmokėjo už pergabenimą ir sakė, kad žadėjo jūs atidūti į ligonbutį, nės teip mes ir galime padaryti, vien ten nugabenti anūs. Todėl ir nuneszė į ligonbuti. Vienas tarnas nubėgo veik pas szpitalninke ir pasakė, kad tas, prie kurio ta druska prigulėjo pražuvo, o jis ją pažadėjo ant ligonbuczio pavargėlių ir

todėl kapitonas anūs bartaininkus cze atsiuncze, praszdamas kad pasimelstu už jo duszią.

Kaip Magelona rado bertainiukūse Petro didelį skarbą.

Atsitiko vieną dieną, kad szpitolininke arba Magelona norėjo paimti druskos isz bertainiukų, atidarė vieną ir prarausus druską rado daugybę sidabro, aukso ir brangių daiktų, o iszvydusi tai didei parsigando, potam atidarė kitą ir tą patį atrado ir taip tarė sau: ak nelaimingas žmogeli, tegul Dievas susimil ant duszios tavo, regiu dabar kad ne asz viena nuliudimus turiu, bet ir tas, prie kurio tas montas (skarbas) priepūla, jeigu da gyvs yra. Atidarė visus bertainiukus ir kiekvienam rado didžius montus (skarbus). Suvadino netrukus murininkus ir visokius meisterius, parupino visokios medegos ir liepė tada veik statyti erdva bažnyczę ir didelį lignonbutį. Ir iszėjo garsas apie tą bažnyczę po visas apygardas, datyrė visi aplinkinei, keliavo aplankyti ir dosnas apieras davinėjo, stebėdamiesi isz tokių prajovų, kad szpitolininkė galėjo taip puikę bažnyczę pastatyti, nės tokio turto pas ją nieks netikėjo.

Kaip atvyko grapas su savo moteriszke pas Mageloną, idant paregėti bažnyczę Szv. Petro.

Kartą atvyko grapas su pacze pas Mageloną, o atkeliavę pirmucziau nuėjo į bažnyczę, iszklausė ten szv. Miszių ir apveizdėjo naują bažnyczę.

Potam kalbėjo su Magelona apie mylimą sunų savo Petra. Magelona ramino jūs kaip imanė, sakydama jiems apie meilę Vieszpaties Dievo Augszciausiojo ir kad sunus jų, ar jis gyvas, arba miręs vis yra apveizdoje Augszciausiojo. Tokiu budu ramino jūs privadžiodama Magelona, dabar gryszkime pas Petra.

Petrui atsitiko didelė nelaimė, o vienok grįžo
į tėvynę savo.

Ant salos Sagona miegojo Petras dar keles ady-
nas, o ką pabudo, jau buvo tamsu. Labai tada
parsigando, paszoko staiga isz vietos ir bėgo prie
kraszto marių szaukdamas isz visos jiegos, bet-gi nieks
neatliepė ir nėjokio garso negirdėjo. — Numanė
tada, kad jį paliko ant salos ir kad visus montus
(skarbus) prapuldė. Isz gailesczchio pūlė tada isztisas
ant žemės ir rauduoja tarydamas: Ak Dieve mielaszir-
dingiausias, ar ilgai dar kentėsiu tokes nelaimes? ko-
dėl-gi nedaleidai man numirti? kam-gi daleidi tokius
sopulius, tokes ryksztes ant manęs? Kam turiu pra-
puldyti kas yra užvis brangesniu dėl manęs? Ar-gi
nepakanka dar, kad prapuldžiau mylimąją savo ir tarp
stabmeldžių kaipo koks vergas turėjau gyventi? Ak
Dieve mano! kūmi prasikaltau Tau ir kūm užpel-
niau ant rustybės Tavo, kad be paliovos manę baudi?
Taip dusavo tas nelaimingas žmogus, gulėdamas pa-
maryje — potam atsikėlęs aplakstė visą salą o atra-
dęs augsztą kalną ūlos užrėglinęs ant virszaus sėdosi
ant jo ir žiurėjo ant jurių, ar neužtėmys kur kokio
laivo, kur galėtu szaukti pagalbos. Nuvargęs nopros-
nai bežiurėdamas, o prie to ir bado kankinamas pūlė
vėl ant žemės. O Vieszpats Dievas, nenorėdamas jau
ilgai varginti, susimilo ant jo ir taip sutaisė, kad
žvejei atsiyrė su valcze, rado nelaimingą pusgyvį be-
gulintį ant ūlos, susimilo ant jo, atgaivino. Potam
įsodino į valtį savo atgabeno į miestą ant vienos di-
delės salos, kur jį padavė į ligonbutį. Petras sunke
liga parbłogszttas gulėjo mažne visą metą tam ligo-
butyj. Pavasaric laike, kad pradėjo jau taisyties, isz-
kiutino pasivaiksztinėti į pamari, prisižiurėdamas ant
laivų isz visų pasvieczjų, szmėgszanczių prieplaukoje,
ir dumojo ludnas vargūlis apie gimdytojus savo.

Koks tai buvo džiaugsmas, kad vieną dieną bevaikštinėdams pamariu išzgirdo tarnus laivo besznekant kalba suprantama, taip kaipo jo tėvynėje szneka, prišartines tada prie jų klausė, kada grįsz į Prancuziję. Už dviejų dienų atsakė. Nuėjo Petras pas kapitoną, iszpasakojo atsitikimus savo ir meldė, kad jį paimtu drauge su savim.

Kapitonas pasigailėjo jo, ypacz dar kad buvo isz jo žemės ir pasakė jam: Paimsiu tavę su savim, vienok asz negaliu tavę toliau nugabenti tiktai pas pagoniszką prieplauką, nės tik lig ten mus laivas iresi, o toliau ne. Petras isz to didei džiaugėsi, o szirdis jo szokinėjo isz džiaugsmo. Nuėjo tada į ligonbutį, padėkavojo už padarytą mielaszirdystę, pasimeldė karsztai, kad jau bent kartą jo kentėjimai pasibaigtu, norint dar ne labai buvo drutas, vienog linksmas éjo ant laivo. Tarnai laivo laike kelionės dažnai minėjo apie Provinciję ir minėjo vieną dieną apie ligonbutį ir gražę bažnyčę S. Petro. Petras tada klausė jų, kur ta bažnycze yra, o anie taip atsakė: Ant salos Pagoniszkos, kur dabar mes iremės. Nepažystama dvasiszka žmonele pirmucziaus pastatė menką, prastą bažnytelę, potam isz visokių sudėtų apierų ir nežinomų montų (skarbų) pastatė didelę ir puikę bažnyčę. Dievas laimina tą ligonbutį ir beveik stebuklingu budu buna ligonei iszgydyti ir tu galėsi ten koki laiką pabuti, idant suvisu pasitaisytumei.

Petras klausė jų pastatęs akis, o ir nenorėjo pasirodyti gimdytojams taip nuvargintas liga, nės buvo iszbalęs visas, užtat ketino pasilikti tam ligonbutyje bent koki mėnesį, potam kad bus visiszškai jau sveikas, tada nukeliaus jūs aplankyti. Vėjas tūmet buvo geras, o per tat laivas veikiaus atsiyrė į vietą nekaip mislyjo. Kad apsistojo laivas prieplaukoje, Petras pasakęs acziui kapitonui ir visiems

jo tarnams nusiskubino į bažnyčią Sv. Petro. Ten atsiklaupęs ant kelių dėkavojo Dievui, kad jį išgelbėjo iš visų nelaimių ir daleido parkeliauti į savo tėvynę. Nuėjo potam į ligonbutį ir maldavo idant jį priimtu. Magelona parupino staiga vandenio dėl nuplovime kojų, atneszė visokių valgių o pavalgydinusi pasakė jam, jogei to visko gaus cze, ko tiktai norės, bile tiktai veikiaus pasitaisytu ir sveiku taptu. Magelona suvisu nei nedumojo apie tai, kad tai butu jos Petras, todėl kad neprisižiurėjo jam gerai, juk ir taip nebegalima buvo pažinti, nės taip didei buvo nuvargintas, kad visiszkaį visas gymis jo parsimainęs buvo ir ne toks, kaip pirm to. Akys jo pirm to buvo linksmos, aiskios, o dabar suvisu idubusios. Rods ir Petras nepažino jos, nės ir jije suvisu persimainė. Petras ilsėjos pakajingai ligonbutyje ir turėjo tyką gyvenimą, netrukus potam sugrižo sveikata taip, kaip ir pirm to paliko drutas. Vieną dieną, Petras atsiminęs savo Magelonos, iš gaileszčio sunkei atsiduso. Magelona, kuri apžiurėdavo ligonius tūm tarpu buvo tam pacziam kambaryje ką ir jis, o iszgirdusi jo dusavimą, prisiartinusi tad prie jo klausė: kas tamstai yra, pagirtas vyre? rasi turite kokį skaudėjimą? jeigu tamstui kas skauda tai pasakykite man, o asz kiek galėdama, rupinsiūsi tamstai palengvinti. Petras jei atsakė: acziui meilingai, nieko nebylinėju, negalite man gelbėti; taip man klojasi kaip daugel atsitinka ant visos pasaulės kentėti žmonėms, kurie dejūja atsiminę apie pražudytą laimę. Magelona, kuri jau nevieną nuliudusį ramino, praszė jo meilingai, kad jei iszpažintu, priežastį nuliudimo savo. Praszymas jos taip buvo malonus, jogei Petras negalėjo užtylėti ir pradėjo pasakoti apie nelaimingą atsitikimą savo. Nesakydamas pravardės savo taip pasakėjo: Vienas sunus turtingų gimdytojų gir-

dėjo apie labai gražę paną svetimoje žemėje, apleido gimdytojus savo, kad kaip nors galētu paregėti tą mergaitę, o išvydęs aną, džiaugėsi, kad jos meilę įgijo. Jaunikaitis pagriebė aną be žinios gimdytojų ir norėjo keliauti su ana į savo szalį. — Taip pasakojo Petras visus atsitikimus savo, sulyg ta vieta kaip atkeliavo į ligonbutį.

Kad jis pasakojo apie tai, Magelona pradėjo žiūrėti ant Petro ir veikei pažino brangų kareivį savo. Nubalo, bet prisiturėjo par tą visą apsakymą, kaip galėdama ir nieko nesakė suvisu, nės mislyjo sau, kad staigus džiaugsmas gal jam iszkadyti. Potam kad jau pabaigė, ramino jį, tarydama: mielas ir geras mylėtinij! turėk viltį ir buk pakajingas, melskis karsztai Vieszpaties Dievo, o tikėk stiprei, jogei Jis neapleis — kad Jo melsi. Mylimajei tavo taip-pat rasi nedaleido Dievas pražuti. Taip numano szirdis mano. Ta, kurę taip mylėjei sugrįsz kada norint pas tavę. Tie žodžei jos didei palinksmينو Petra, kursai norėjo padėkavoti Magelonai, o kuri veik iszsprudo par duris nubėgo į bažnyczę, o ten pūlusi ant kelių priesz didyjį altorių, karsztai meldėsi prie Dievo. Po valandos sugryžusi isz bažnyczios, liepė tarnaitėms pritaisyti jei puikius rubus ir iszpūszti jos kambarį. Kad viskas jau buvo pritaisyta, nuėjo tada dar kartą kaipo globėja ligonių pas Petra ir tarė: mylėtini mano, idant veikiaus sveikatą įgytumei, apmislyjau vieną priežastį, o turiu viltį pas Dievą, kad apturėsite senovės sveikatą. Nusivedė potam į vieną kambarį, kureme liepė jam sestis, o pati nuėjo į savo kambarį, kursai buvo puikei iszrėdytas ir apsilvilko brangeis rubais, veidą savo uždengė, o blizganczius plaukus nuleido ant peczių. Potam liepė Petra pakviesti pas savę ir atsiliepė tais žodžeis ant jo: Petrai, grapai Provincijos, buk linksmenis ir geros

mislies. Tą, kurę regi po akių savo stovincę, ne yra koke kita, bet tiktai Magelona, dėl kurios tiek kartybių praleidai. Juk ir asz daugel isz priežasties tavo nukentėjau. Esu ta pati, kurę girioje bemiegancę palikai, o tu esi tūm, kursai manę nūg tėvo mano, karaliaus isz Neapolo, iszgabenai. Esu ta pati, katrai atidavei szirdį savo, kurei dovanojei tris brangius žiedus, kurie mus suvienijo, o potam parskyrė. Prižiurėk į manę ir į veidą mano, o pažinsi, jogei esu ta pati, kurios geidi regėti.

Petras iszgirdęs tūs žodžius, pats neiszmanė kas darėsi su jūmi. Graži Magelona praskleidė uždangą nū veido, o veidas jos blizgėjo anioliszka grožybe. Petras pažino tada mylimą savo, kurios teip ilgai jieszkojo, ir nekartą pamislyjo, kad jau mirusi yra. Isztiesė rankas, o Magelona su džiaugamu pūlė prie jo — glamonėjosi ir bucziavo po szimtą kartų, isz džiaugsmo negalėdami nei žodžio atsiliepti. Potam susėdę greta, pasakojos kits kitam apie savo nelaimes, apie nulindimus ir podraug apie dabarnykszczios valandos džiaugsmą, kartais aszarojo ir vėl džiaugėsi, ir bucziavosi be paliovos.

Petras buvo ligonbutyje isztisą mėnesį, kaipo buvo ketinęs, o isz to džiaugsmo, kurį turėjo, stojosi labai dvasiszka jaunikaicziu. Po mėnesio nukėliavo Magelona pas grapą ir jo pacę, pas kuriūs buvo didžioje gūdonėje, dėl jos dvasiszko gyvenimo, buvo tada nū jų meilingai priimta. Pradėjo tada su jeis taip kalbėti: meilingas grapai ir mieloji grapiene! atvykau pas tamstas su linksma naujiena. Praėjusioj naktyje pasirodė man aniošas, kursai už rankos nutvėręs vedė jauną, labai gražų kareivį ir tarė man: Szitai žiurėk ant tos, kurios jieszkojei ilgą laiką, o kuri yra apveizdoje grapo ir grapienės isz Provincijos. Tokę tai naujieną atkeliavau tamstams pasa-

Lk-19
7M